

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
زانکۆی کوردستان

دانشکده زبان و ادبیات

گروه زبان و ادبیات عربی

طرح درس

اطلاعات اولیه درس

عنوان درس	مقطع	نام مدرس	زمان بندی هفتگی	نوع درس	تعداد واحد درس
صرف ۱ (شماره درس: ۲۰۱۴۱۱۰۰۱)	کارشناسی	شرافت کریمی	یکشنبه هر هفته ساعت ۱۴-۱۶	☒ اجباری ☐ اختیاری	۲ واحد

محدوده علمی درس

پیش نیازها

۱) در سرفصل دروس رشته زبان و ادبیات عربی پیش نیاز دارد؛ اما پیش دانسته‌های دانشجویان در مقاطع تحصیلی قبلی درباره مقدمات قواعد صرف مهم و در روند یادگیری مؤثر است.
*پیش نیازها لزومی ندارد حتماً دروس باشند؛ بلکه پیش دانسته‌ها یا ابزارها را هم می‌تواند شامل شود.

هم نیازها

ندارد

نرم افزار (مهارت‌های عملی) مورد استفاده در طول دوره

۱) مهارت در خواندن و تشخیص بُعد اشتقاقی واژگان و تأمل و تدبیر در مطالب مثل همه درس‌های دیگر لازم است.

روش آموزش

سخنرانی پرسش و پاسخ حل تمرین کار عملی (آزمایشگاه یا کارگاه) کار بانرم افزار

منابع درس

- مرجع ۱ کتاب مبادئ العربية جلد ۴ (قسم الصرف) از رشید الشرتونی (تا اول باب الاسم)
- مرجع ۲ مطالب تکمیلی که استاد در کلاس ارائه می‌دهد + نمونه متون جهت تحلیل صرفی.

اهداف درس

اهداف کلی

در پایان این درس، انتظار می‌رود شما:

- ۱) بتوانید فعل‌های ماضی و مضارع و امر را به طور کامل صرف کنید.
- ۲) بتوانید فعل‌های ثلاثی مزید، رباعی مزید و باب‌های آنها را تشخیص داده و صرف کنید و معانی باب‌ها را بدانید.
- ۳) شمای کلی کارد زبانی - محتوایی افعال را درک کرده باشید؛
- ۴) زمینه نظری اشتقاق افعال را فهمیده باشید و بتوانید آن را در جملات اجرا کنید و به کار ببرید؛
- ۵) روابط بین ساختارهای فعلی در جملات و انواع آن را شامل افعال لازم و متعدی، معلوم و مجهول و راه‌های تعدیه افعال لازم را فهمیده باشید؛
- ۶) بتوانید تحلیل صرفی درستی از تجزیه افعال انجام دهید؛
- ۷) بتوانید افعال را با نون تأکید صرف کنید.
- ۸) مسائل صرفی و اشتقاقی افعال را با روش‌های قیاسی تحلیل کنید و به کمک معاجم و توجه به سماع انواع افعال ثلاثی مجرد و حرکت عین العفل را در مضارع آن تعیین کنید؛
- ۹) فعل‌های معتل و صحیح را تشخیص داده و انواع آنها را تقسیم‌بندی کنید؛
- ۱۰) انواع اعلال را بدانید و مواضع آن را تشخیص و در افعال معتل انجام دهید؛
- ۱۱) مواضع همزه وصل و قطع را تشخیص و در تکلم و کتابت به کار ببرید؛
- ۱۲) فعل‌های مضاعف و مهموز را به درستی صرف کنید و مواضع ادغام و فک ادغام را تعیین کنید؛
- ۱۳) بتوانید همزه را در کلمات مختلف به درستی بنویسید؛
- ۱۴) مواضع کاربرد نون تأکید و نحوه صرف افعال با آن را بدانید؛
- ۱۵) در مواجهه با مسائل زبانی و مکالمه عربی صیغه‌های افعال را تشخیص داده و به درستی به کار ببرید.

مهارت‌هایی (شغلی، تحصیلی) که دانشجو در پایان دوره فرا می‌گیرد

- ۱) مسائل زبانی و اشتقاقی مبحث افعال را از بعد نظری تحلیل کنید و در مکالمه و نوشتن به کار گیرید.
- ۲) آمادگی علمی برای گذراندن دروس: صرف ۲، دروس نحو، آزمایشگاه‌ها، گفت و شنودها، و نگارش و ترجمه‌ها کسب کنید.

ارزشیابی درس

سایر روش‌های ارزشیابی	امتحان میان‌ترم	امتحان پایان‌ترم
<p>حل تمرین هر جلسه ۵/۰ نمره و در مجموع ۷ نمره دارد.</p> <p>نمرات تشویقی: ۱ نمره و شامل:</p> <p>پاسخ به سؤالات چالشی، مطرح کردن مسائل و مباحث یا سؤالات در کلاس و مشارکت فعال در مباحث کلاسی و پاسخ به پرسش‌ها و غیره ۳ نمره دارد.</p>	<p>میان‌ترم ۱ ☒ ۱ نمره در جلسه ۲</p> <p>میان‌ترم ۲ ☒ ۱ نمره در جلسه ۴</p> <p>میان‌ترم ۳ ☒ ۱ نمره در جلسه ۷</p> <p>میان‌ترم ۴ ☒ ۱ نمره در جلسه ۱۰</p> <p>میان‌ترم ۵ ☒ ۱ نمره در جلسه ۱۵</p> <p>(در مجموع ۵ نمره)</p>	<p>(۵) نمره</p> <p>نمره نهایی = (مجموع نمرات پایان‌ترم و میان‌ترم و حل تمارین و فعالیت‌های کلاسی)</p>
سایر نکات		

این درس نیاز به کلاس حل تمرین دارد اما متأسفانه برنامه‌ای برای آن وجود ندارد و به طور رسمی در دانشکده برگزار نمی‌شود اما با همکاری دانشجویان ترم بالا و انجمن علمی دانشجویان زبان و ادبیات عربی کلاس حل تمرین از اواسط مهرماه زیر نظر استاد درس تشکیل می‌شود.

آدرس‌های الکترونیکی لازم

آدرس الکترونیکی برای تماس با استاد

sh.karimi@uok.ac.ir

تکالیف در گروه تلگرامی اختصاصی ایجاد شده برای درس قرار می‌گیرد. دانشجویان در این گروه به بحث و تبادل نظر درباره موضوعات درس می‌پردازند و سؤالات خود را از استاد می‌پرسند. همچنین فایل‌های صوتی و تصویری و ویدیوهای را دانلود می‌کنند و یا به اشتراک می‌گذارند.

ساعت مراجعه دفتری و رفع اشکال

ساعت مراجعه و رفع اشکال: مطابق شرایط ترم جاری در خصوص همه‌گیری ویروس کرونا رفع اشکال و مباحثه از طرق مجازی و با ایمیل یا از طریق گروه خاص درس در واتس‌آپ به صورت پیوسته انجام می‌شود و ان شاء الله در صورت بازگشت شرایط به حالت عادی یا در صورت اضطرار بر طبق ساعات تعیین شده در برنامه حضور هفتگی بنده که بر درب دفترم الصاق شده دانشجویان می‌توانند مراجعه و اشکالات خود را رفع کنند.

کلاس حل تمرین

تمارین توسط دانشجویان در منزل حل می‌شود و در کلاس بررسی و صحت‌سنجی و رفع اشکال می‌شود.

قوانین

- حضور در کلاس ضروری است و هر جلسه حضور و غیاب در کلاس به صورت کاغذی انجام و سپس در سامانه گلستان ثبت می‌شود.
- تأخیر غیر موجه دانشجویان ثبت خواهد شد.
- انجام تمام تکالیف خواسته شده و حل تمارین کتاب هر جلسه ضروری است و مجموع نمرات آن در نمره نهایی دانشجویان در این درس تأثیر خواهد داشت.
- غیبت غیر موجه در امتحانات میان‌ترم مساوی با صفر است.
- مشارکت در پرسش و پاسخ‌ها و فعالیت دانشجویان در گروه درس در واتس‌آپ مهم است.

تکالیف

تمرینات کتاب و تکالیف محوله هر جلسه انجام شود. تحویل تکالیف با تأخیر پذیرفته نیست. با توجه به اهمیت این درس انتظار می‌رود هر هفته بین ۷ تا ۱۰ ساعت برای کار بیرون از کلاس صرف کنید.

زمان بندی هفتگی

سرفصل ها باید برای ۱۵ هفته تنظیم شوند. هر هفته ممکن است شامل ۱ جلسه یا بیشتر باشد.

توضیحات ستون ها:

سرفصل ها: نام سرفصل ها و شماره فصول یا محدوده صفحات کتب منبع آورده شود.

ستون تکالیف: منظور از تکلیف، گزارش کار (آزمایشگاه یا کارگاه)، حل تمرین، پروژه کلاسی، جمع آوری داده، ترجمه، ارائه گزارش از مقالات علمی مرتبط و غیره است.

ستون نمره: درصد یا میزان نمره یا تعداد سؤال مورد انتظار از این سرفصل در امتحان، درج شود.

شماره هفته	سرفصل ها	تحویل تکالیف	تکالیف محوله پایان کلاس	نمره
۱	نام سرفصل: مقدمه ای بر علم صرف (تعاریف و مبانی) و بیان اهمیت و کارکرد آن- تقسیم بندی حروف هجا و انواع اعراب. آدرس مباحث در کتب منبع: از ابتدای توطئه و فواید تا پایان ص ۱۷	-	تکالیف مربوطه در قالب تمرین در پایان درس آمده است.	۰/۵
۲	نام سرفصل: الفعل ماضی و مضارع و امر آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۲۰ تا ۲۵ + امتحان میان ترم ۱	تحویل تکالیف هفته ۱	حل تمرین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	۰/۵
۳	نام سرفصل: تصریف الفعل مع الضمائر آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۴۸ تا ۵۳	تحویل تکالیف هفته ۲	حل تمرین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده به صورت ۱۴ صیغه کامل	۰/۵
۴	نام سرفصل: الفعل المجرد و المزيد + امتحان میان ترم ۲ آدرس مباحث در کتب منبع: ۲۶ تا ۳۰	تحویل تکالیف هفته ۳	حل تمرین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	۰/۵
۵	نام سرفصل: مزید الثلاثی و أبوابه آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۳۱ تا ۳۶	تحویل تکالیف هفته ۴	حل تمرین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	۰/۵
۶	نام سرفصل: مزید الرباعی و أنواعه آدرس مباحث در کتب منبع: ادامه صص ۳۱ تا ۳۶	تحویل تکالیف هفته ۵	حل تمرین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	۰/۵
۷	نام سرفصل: الفعل الصحيح و أنواعه و المعتل و أنواعه + امتحان میان ترم ۳ آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۳۷ تا ۳۹	تحویل تکالیف هفته ۶	حل تمرین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	۰/۵
۸	نام سرفصل: المتعدی و اللازم آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۴۰ تا ۴۴	تحویل تکالیف هفته ۷	حل تمرین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	۰/۵
۹	نام سرفصل: المعلوم و المجهول و طریق صیاعة الجمل المجهولة	تحویل تکالیف هفته ۸	حل تمرین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	۰/۵

			آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۴۵ تا ۴۷	
۰/۵	حل تمارین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	تحويل تکالیف هفته ۹	نام سرفصل: إدغام + امتحان میان ترم ۴ آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۵۴ تا ۵۷	۱۰
۰/۵	حل تمارین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	تحويل تکالیف هفته ۱۰	نام سرفصل: أنواع إعلال و اسباب آن آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۵۸ تا ۶۶	۱۱
۰/۵	حل تمارین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	تحويل تکالیف هفته ۱۱	نام سرفصل: ادامه مبحث إعلال + فیما یمتنع فیہ الإعلال آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۶۷ تا ۶۹	۱۲
۰/۵	حل تمارین کتاب + صرف افعالی که به دانشجویان داده شده	تحويل تکالیف هفته ۱۲	نام سرفصل: إعلال الهمزة و کتابه الهمزة آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۷۰ تا ۷۶	۱۳
۰/۵	حل تمارین کتاب	تحويل تکالیف هفته ۱۳	نام سرفصل: تکیمیل درس قبل + مواقع همزة الوصل و القطع آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۷۷ تا ۸۸	۱۴
	-	تحويل تکالیف هفته ۱۴	نام سرفصل: الفاعل المؤکد و غیر المؤکد + امتحان میان ترم ۵ آدرس مباحث در کتب منبع: صص ۸۹ تا ۹۶	۱۵